

Aleksy Klawek

"Herders Laien-Bibel : zur Einführung ins Bibellesen", Freiburg i. B. 1938 : [recenzja]

Collectanea Theologica 19/4, 531-532

1938

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ist unabhängig von der iranischen, ebenso ist die iranische Lehre im grossen und ganzen ohne Beeinflussung seitens der Bibel entstanden, jedoch muss man in gewissen Punkten einen jüdisch-christlichen Einfluss annehmen, und zwar in der Lehre von der Erscheinung des Saoshyanta in der Endzeit, vom Endgericht und der Auferstehung der Toten.

Alle bisher erschienenen Arbeiten über das Thema sind vom Verf. berücksichtigt worden, sowohl die religionsgeschichtlichen als auch die exegetischen. Im Urteil ist Verf. recht vorsichtig und deshalb kann man seinen Ausführungen in allem beipflichten.

Lwów

A. Klawek.

Herders Laien-Bibel. Zur Einführung ins Bibellesen. Freiburg i. B. 1938, wielka 8°, str. 1035.

Głosy, domagające się powrotu do pierwszych źródeł naszej religii, odzywają się coraz częściej. Dlatego też tak ze strony Kościoła jak ze strony teologów zwraca się uwagę na konieczność szerzenia znajomości Pisma św., aby myślami stamtąd zaczerpniętymi religijność pogłębić i nadać jej nieco inny charakter, bliższy chrześcijaństwu pierwotnemu, kiedy wykształcenie religijne i wyrobienie wewnętrzne wierni nabywali na podstawie częstej lektury Pisma św. Jest to odruch bardzo zdrowy i słusznie dajemy dzisiaj ogółowi wiernych Pismo św. do ręki. Lecz równocześnie należy podkreślić, że jednak szerzenie lektury całego Pisma św. nie jest wskazane, bo wiele części Starego Testamentu z powodu kolorytu zbyt lokalnego i religijności, choć głębokiej, ale bardzo prymitywnej, czytających religijnie podnieść nie może. Do zrozumienia takich części potrzebne są studia wstępne, na które trudno się zdobyć.

Dlatego też pragnienie wydania „biblii ludowej“ jest zupełnie umotywowane. Już dawniej wychodziły w Niemczech „wypisy biblijne“, a w ostatnich latach bibliści niemieccy coraz częściej opracowują podobne wydawnictwa. Obok wydań całej biblii ks. Parscha, O. Hennego i ks. Riesslera, które z powodu niskiej bardzo ceny (Biblia ks. Parscha kosztuje 6 zł. w oprawie!) ogromnie się rozeszły, opracowano wypisy, z których zasługuje na wzmiankę praca ks. Webera (Das Alte Testament in Auswahl), ks. Dürra (Die heilige Schrift des Alten Testamentes), dalej świeżo wydane wypisy z biblii O. Hennego i „biblia ludowa“ wydana bez podania autorów przez księgarnię Herdera.

Biblia ta zawiera Stary Testament na 575 stronach, dla Nowego Testamentu przeznaczono resztę 460 stron. Potrzebne uwagi umieszczono mniejszym drukiem przed poszczególnymi ustępami

wzgl. rozdziałami. Przy końcu znajdują się liczne dopiski o charakterze więcej filologicznym. Dość obszerny wstęp zawiera uwagi o czytaniu Pisma św. i o metodzie przekładania. Autorzy szczególnie to podkreślają, że nie w celach naukowych rzecz opracowali, nawet nieco polemizują z egzegezą, która z Pisma św. uczyniła „źródło historyczne“, za mało uwydatniając, że ono jest „źródłem objawienia“ i „księgą żywota“. Chcą oni Biblii przywrócić to stanowisko, jakie miała i w pierwotnym Kościele i w wiekach średnich. Mimo to jednak wszystkie wywody autorów są oparte na najnowszych badaniach i zasługują pod każdym względem na uznanie. Tak samo dają nam zupełnie nowy przekład, który jest z jednej strony bardzo ścisły a z drugiej strony pełen powagi, przypominający więcej dawny styl biblijny, który zwłaszcza u Hennego i Riesslera częściowo się zatracił. Uwagi autorów o zasadach, stosowanych przy tłumaczeniu, są zupełnie słuszne, zwłaszcza ich przestroga przed zbytnią modernizacją, która swego czasu w przekładzie de Jonga (*Das Evangelium modern stilisiert*) i miejscami w tłumaczeniach żydowskich Bubera została do absurdu doprowadzona. Psalmi np. w „biblii ludowej“ brzmią o wiele poważniej aniżeli u Hennego. Dodam jeszcze, że za przykładem innych autorzy wprowadzają także do przekładu prozę rytmiczną i pragną, aby czytelnicy — by odczuć rytmikę — biblię czytali głośno lub półgłosem.

W drobiazgach można by jeszcze niejedno ulepszenie wprowadzić do przekładu autorów. W psalmie 71 np. *Deus iudicium tuum regi da* oznacza *iudicium* władzę królewską, sędziowską, a nie oznacza „sądu“. Zamiast: *Gott, übergib dem König Dein Gericht* powinno być... *Dein Richteramt*, a rytmikę wiersza się zachowa, przedstawiając „*dem König*“ na koniec. Także inne przekłady (Millera, Riesslera) wiersz ten nie dość jasno tłumaczą; lepiej u Hennego, choć językowo mniej pięknie (...*dein Recht zu richten*).

Dodam jeszcze, że na początku rozdziałów poumieszczano ryciny artysty Seewalda, co do których charakteru mam poważne zastrzeżenia.

Lwów

Ks. Aleksy Klawek.

Holzmeister Urbanus S. J., Commentarius in Epistulas SS. Petri et Judae Apostolorum. Pars I. Epistula prima S. Petri Apostoli (cum vita ipsius Apostoli). Parisiis 1937. Sumptibus P. Lethielleux editoris (16 cm. × 25), str. XIV—422.

Znane jest wszystkim biblistom cenne wydawnictwo naukowe p. t.: „*Cursus Scripturae Sacrae*“, które zapoczątkował w r. 1885 wybitny egzegeta z zakonu OO. Jezuitów O. Cornely, podówczas